

Відчинення вертепу. Дійство друге

Ігор Калинець

Прощання

Зріють у променях пальців
коханої смагли кетяги персів.
Починається осінь, на журливому вирії станції
відходить мій потяг розлуки вперше.

Всі ночі жаги стоять під твоїми очима,
в поцілунках — розпачу й солоду дисонанси.
Двері в країну яблук опалих відчиниш,
встане на клавішах сходів прощання соната.

Світ твій обірветься жовтою флейтою фіртки,
серце зірветься з черешки в траву побіч яблук.
Стигли кетяги персів торкатиме вітер,
і ніколи собі не повіриш, що я був.

Монастирське подвір'я

Оп'яніли горобці від дикого винограду,
справляють осінні оргії на гзимсах келій.
Бризнули в янгола гіпсові сльози градом,
бо замість квіту лелії приніс до руки келих.

Регочеться біс, визируючи рогом з-за огорожі,
керничку вина з бузини копитами натолючив...
Пензель сорому малює у тебе на лицях рожі,
бо вином кохання напоєні наші очі.

На плитах лопухів затерті усі наймення,
годі з них відчитати смирення чи грішні мрії.
З-за вугла лукавий біс кепкує з тебе і з мене.
І янгол плаче за цнотливим квітом лелії.

Літо

Вухами лопухів слухаю мушлю тиші,
причаєний під білими кронами кульбаб.
За розлуки ще один довгий тиждень,
що на циферблаті соняха добігає, пробач.

Я тепер у джмелине тремоло
заслуханий більше, ніж у власне ество.
Та інколи, від спогадів дощу обмоклий,
гріюся під животворним омофором строф.

І тоді ти мене то підносиш, то нищиш,
спалюєш на зеленолезих ватрищах трав.
І дуже шкода мені доброї мушлі тиші,
найбільшої втрати серед тисячі втрат.

Щастя

Наше щастя писалось пальцем по піску,
розлетілося щастя, як липове клиннє.
У наших державах панує культ
припалої ниць калини.

На наших емблемах на глум цвіте
папороті святоїванське зілля,
якого по нині ми не знайшли ніде
в облудливім лісі, що порохном світить.

На наших коругвах колір зачах
амаранту найліпшого ґатунку.
Тільки вуст яріє вишнева печать
на твоїм невідісланім поцілунку.

Вулиця

Кохана, ось плече моє зіпертись,
солодкий твій тягар, що вмерти можна.
Цю вулицю побачила ти вперше,
цю вулицю побачити не сміє кожен.

Ця вулиця злодіїв й ворожбитів,
у їхній цех вписатись маєм змогу:
мене ти вкрала від усього світу,
себе заворожив я від себе самого.

Чекав на тебе вічність — цілий тиждень,
зустрінемось небавом — через вічність.
Чи буду той я, тою будеш ти ще,
чи буде за вуглом злодійкуватий місяць?

Легенда

Зустрічаєш мене, Ладо, на тихосвітніх горах
у золотому шоломі, мов Софійська дзвіниця.
Зустрічаєш так, наче прощалися вчора,
а не десять століть розлуку кували зиг'зиці.

Довго роздоллям бездолля блукав я безбач,
обриваючи з себе огудиння огуди,
аж поки не знайшов на пергаміні берези
твої, як варязькі човни, кармінові губи.

Довго, ой довго ти спала у труні, кришталевій,
у вертепі, що зіллям облямований цвілі.
Висипало на береги звитяжне полян плем'я,
мов колись на хрещення, на наше весілля.

Весілля

Врешті сталося те, що статися мусило,
що було вимовлено золотоусто у снах.
Зійшла на мене благодать твого усміху,
наді мною обрання огненноязикий знак.

Була собі з мене людинка з глини,
глиняний світ спирався на глиняних ногах.
Аж поки не об'явилася ласка твоя до мене —
черленої печі животворящий огар.

Ставлю поставники — трійці воскові —
всі ми походим з-під знаку вогню.
Весільні коні гублять срібні підкови,
ще й вечір у срібну підкову місяця вгнув.

Лист

Облеснице, лисице, сластослове,
все ближче листов'яну й листопаду.
Твої листи — се вістун пасльону,
що на городі медогіркне владно.

Погідна б'є година огудиння,
данина спогадам ся дивна днина.
Цілую рученьки тобі, солодка господине,

бо у розлуці, як на довгій ниві.

Воно ж устами мед твоїми добре пити,
та тільки хто повірить нині твому слову?
Ось-ось ще трохи і будемо квити
за те причастя чорного пасльону.

Провесінь

Ось наша вулиця, вілл вутлі вулики,
зачахлих дерев скам'янілі скульптури.
За вуаллю слів роздмухуєм спогадів вуглик,
пам'яті вузлик вустами розплутуєм.

Набубнявів поцілунок — щось виженеться,
із пенька серця стрілить бо якась паросль.
Пережили ми жаль і таки вижили,
тільки від сліз лишилося вижолобків пару.

Ще часом смакує нам зречення недогризок,
коли вже одною ногою на березі березня.
Ось смужка музики з вузького вікна бризнула,
і вулиця раптом розступилася в безвість.

Сьома ніч

Вже ніч по ночі сьому ніч впродовж
твій місяць смутку просяває сонніч.
Крізь місяць смутку й елегійний дощ
мов сович із дупла за нами совить совість.

Змиваю вранці сон: в непам'ять пріч, маро,
світ чистий, як роса, висить на павутинні.
Ромашки і ромен, рожевий ром,
корчага й чара, що чарують зір гостинно.

Без тебе день, а ти хто знає де,
де то князівство дня, в якому ти княгиня?
Я п'ю за тебе і за день,
такий, як сьома ніч, а інший день хай згине!

Спогад

Банальна історія, зовсім таки банальна:

ти квітку мені дала, як весільну чарку, —
і вже тюльпана червоного таїни тайна
веде нас у молодість, як прочанів.

Он бачиш, лопухами заріс наш жертovníк,
на теребівлі нашій вирує терниння.
Тільки з куманця місяця зелена втома,
як спозадавна, ллється так само й нині.

Де воно те, що пролетіло, як щастя,
де воно те, що нареклося нам вічним?
Помолімося мріям нашим дочасним
під пречистою калиною, що чесно додівчила.

Вірш в датою
Ой є в мене таке зілля
Три корчики пижма...
Народна пісня
В її зільнику три кущики пижма,
та й то символічно, бо де ж зілля в місті.
Спливають із медом для неї тиждень за тижнем,
усі її сто медові місяці.

Поза очі лиховістять: ота чужоложка,
ота полеговиця та ласолежниця,
оте лежидащо, наша кара Божа,
сторицею їй за то, що належиться!..

Мов павича хвіст, барвами має заздрість,
в город каміння летить, прокляття ходить по п'ятах.
А я також собі у вус не дую про завтра,
датуючи вірш "осінь, шістдесят п'ятий..."

Топлення Марени
Гей, Марену топим, топимо Марену
звечора на озері, звечора на озері.
А ота Марена — липове бервено,
то косою косить, вроками прозорить.

Даймо на потіху їй дзвінки дукати,
стрічками розмаймо, обкладім вінками.

Потанцюй, Марено, липове бервено,
для твоєї шиї вже готовий камінь.

Гульк — і по боввані розійшлись кружальця —
знак, що осягли ми знову невмирущість.
Але ж ти, Марено, наді мною зжалься:
візьми мене лучче, візьми мене лучче.

Мадонна незайманості
Мадонна незайманості, покровителька лелії,
тої, що саме обдарована сьомим квітом,
край перелазу лузає соняшник безслів'я,
а могла вечорами лічити віно.

Коромислом зранку вона розважить долю:
що з одного кінця — горе, з другого — щастя.
Подейкують, що в її непорочний подолок
злітається вдосвіта біле птаство.

Чи не про неї оце пустив повість
з нашого села злотоуст відомий:
якось вночі зупинився райський повіз
з архангелом Гавриїлом перед її домом.

Після танцю
Що нас в'яже, хіба павутинка мелодії,
чи важкий по коліна пісок танцю?
Ні разу на стикові наших долонь
не розцвіла червона ружа.

Твій дім недалечко, всього сім кроків,
сім миль сипкого піску мовчання.
Усю довгу дорогу гули п'яні музика
про нерозцвілу червону ружу.

А за брамою, за якою зникаєш,
тільки піски довгих-предовгих сходів.
Такі предовгі сходи хіба ведуть
у країну туги за червоною ружею.

Дно

Віriamo, суевіри, у дно глека і штольні
(донниці, дивнички, доннички).
Бездонність, бездомність, бездольність —
невже це під сонцем — сонечком?

Любове, ми щасні: наш терен і терем,
у бутлі тернівка, бутні терцини.
Трохи терпіння і вірш на папері,
і на терезах розважена щирість.

Струмок за садком — до дна видно там воду,
до дна день по дні, як вино, випиваєм.
Але раз ненароком я приглянувсь безодні —
і зрозумів, що дна там немає.

Ілюзія
Що суджено і що лежить на серці,
як пахне стиглість і яка на смак?
Таке припізнене забарне милосердя,
бо все мені навспак, уже навспак.

Між призабулих буднів той забуток,
огарок той загарливо ловлю,
і видається супроти смутку вутлим
наш прошумілий швидко шлюб.

Не зміниться ніщо віднині і навіки —
тобою пахне стиглість і така ж на смак.
Осанна тому світові, що в вікнах,
бо поза ним чи не ілюзія сама.

Облуда
Якщо це було, то були твої руки,
очі були, груди були, були, було...
Була буколіка, буйволиці й буйволи,
і червоне будило, що будило, було:

Якщо це було, то було все облуда,
блудницею тоді ти, пречиста, була,
тоді ти пречистою, блуднице, стала,
бо ти стала — і не стало тебе.

Якщо це було, то в мені щось зістало:
та непевність, та буйність, той щем.
І бубон будила, що будить і в будень,
біль за буйволами, біль за реальністю речей.

Сумління

В білий день, день-удень зі свічкою
серед люду, як на полюдді...
І враз діждався від свічки освідчення,
її безжального жала, як суду.

Чи ж маю право на біле тіло,
чи смію сподіватися свічкиного милосердя?
Згасив я свічку, хоч і мене боліло
на вугіль осліпле її осердя.

Куриться з нього остання притча
про горошину, що виросла у Говерлу.
Ота горошина не що інше, як прикрість,
що вчора завдав тобі по вечері.

Сподівання на осінь

У сподіванні осені, айстриного благовісту,
на пеньку складаємо вузлики дару.
Боже, коли у роті не мав ні ріски, —
ось тобі повна диня нектару.

Ось тобі вуст пересохлий пергамент,
благенькі серця, благуваті мислі.
На священному дубі уверх ногами
лилики душ наших покірно повисли.

Осене, зраднице, дрантива торбо,
ялового бога безплідна невісто!
Ми послушники твого чернечого ордену,
що не чекає айстриного благовісту.

Осінь

Така самотність у білій пустелі постелі,
де понад нами стелею стеляться міражі.
Господи, які в тебе очі стали пастельні

і пальці ласкаві — такі неживі.

Звідки взялись ми, в якій оселі осіли —
оструб, ослони під стінами, сіті і сак.

У міжвіконні осінь, осóнь і сіно,
на острів осоту сонце воском стіка.

Поезіє, спазми екстазу твого зіслабли,
дивний сей світ, остали самі слова.
У пустині світлиці живуть тільки сіті і лави,
а я неживий і ти вже також нежива.